

KONKURRENSVERKET	
2012-04-04	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

KLAGANDE

Arbetsförmedlingen
Juridiska avdelningen
113 99 Stockholm

MOTPART

Ricoh Sverige AB, 556228-8851

Ombud:

Advokaten Eva-Maj Mühlenbock och jur.kand. Lina Schött
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1065
101 39 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrättens i Stockholm dom den 12 december 2011
i mål nr 18185-11, se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Med bifall till överklagandet och med ändring av förvaltningsrättens dom avslår kammarrätten Ricoh Sverige AB:s ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Arbetsförmedlingen yrkar att kammarrätten ska avslå Ricoh Sverige AB:s (Ricoh eller bolaget) ansökan om överprövning och anför i huvudsak följande. Förvaltningsrätten har anammat ett mycket tveksamt förhållningssätt till betydelsen av artikelnummer när det väsentliga är att det ska röra sig om samma produkt. Förvaltningsrättens förhållningssätt innebär att minsta felskrivning i ett ofta komplext material kan stjälpa omfattande upphandlingar samt att fokus förs till fel identifikationssätt. Orsaken till att artikelnumren är olika i ramavtalets prislista och i det aktuella anbudet är att Kyocera Mita Svenska AB (Kyocera) har infört ett nytt affärssystem och i samband med detta konverterat artikelnumren till nya artikelnummer enligt det nya affärssystemet. Till överklagandet bifogas exempel som visar på denna konvertering och att det rör sig om samma produkter men med nya artikelnummer. De artiklar som har angetts i objektsspecifikationen är spårbara med den konverteringsinformation som finns att tillgå. En produkts artikelnummer kan inte ensamt ha avgörande betydelse för bedömningen av produktidentitet. Arbetsförmedlingen har aldrig varit i tvivelsmål om att Kyocera har offererat samma produkter som i ramavtalet. Att leta närmast petitessfel i förfrågningsunderlag eller anbud i komplexa upphandlingar och sedan begära överprövning på dessa grunder är att undergräva hela den svenska upphandlingsrätten.

Ricoh yrkar att kammarrätten ska fastställa förvaltningsrättens dom. Ricoh hänför sig i allt väsentligt till vad bolaget anförde i förvaltningsrätten och tillägger bl.a. följande. Avsteg från obligatoriska krav kan aldrig utgöra ”petitessfel”. Skulle upphandlande myndigheter regelmässigt tillåtas att anta anbud med fel (oavsett felets omfattning) skulle upphandlingsrätten på sikt urholkas. Dessutom skulle upphandlande myndigheter få i princip fri prövningsrätt, eftersom de då ensamt avgör vad som utgör ett petitessfel. Detta står i strid med likabehandlingsprincipen och transparensprincipen. I EU-domstolens mål C-243/89 fastställs den för alla upphandlingsför-

faranden gällande principen att orena anbud alltid ska förkastas, även om bristerna skulle hänföra sig till administrativa förhållanden eller vara av formell karaktär. De s.k. skall-kraven måste vara uppfyllda för att anbudet i fråga över huvud taget ska kunna antas. Det är en grundförutsättning att inte göra avsteg från kraven i ramavtalet. Av den anledningen är det inte möjligt att tillåta avrop gällande produkter inklusive tillbehör som inte finns med i ramavtalet. Så som bolaget uppgav i förvaltningsrätten är en anledning här till att hindra leverantörer från att vid avropen offerera nyare, men dyrare, produkter. Det förhåller sig givetvis så att de produkter som offereras och som har ett artikelnummer ska ha samma artikelnummer som det som anges i ramavtalets prislista. Det är den enskilde anbudsgivaren som här står risken för att t.ex. förändring av artikelnummer kan medföra att anbudet inte uppfyller kraven enligt ramavtalet. I förevarande fall har Kyoceras anbud på grund härav blivit orent och får därför inte antas av Arbetsförmedlingen. Vidden av felet är i sammanhanget ointressant, eftersom det de facto inte är tillåtet att offerera en produkt som inte omfattas av ramavtalet. En upphandlande myndighet har att följa de upphandlingsrättsliga reglerna även i de fall myndigheten anser att reglerna är för strikta.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Arbetsförmedlingen har i kammarrätten förklarat att man aldrig har varit i tvivelsmål om att Kyocera har offererat samma tillbehör som i ramavtalet och att de nya artikelnumren i objektsspecifikationen beror på det nya affärssystem Kyocera har infört. Arbetsförmedlingen har anfört att det med hjälp av tillgänglig konverteringsinformation går att få fram vilka artikelnummer tillbehören hade innan de fick sina nya artikelnummer. Arbetsförmedlingen har till överklagandet bifogat exempel på sådan konvertering.

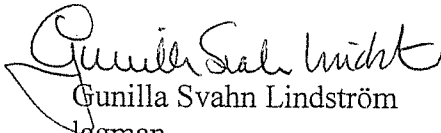
Kammarrätten finner att det av de bifogade konverteringsexemplen tydligt framgår att de tillbehör Kyocera har offererat i sitt anbud är samma tillbehör som finns med i ramavtalets prislista. Mot bakgrund härav finner kammar-

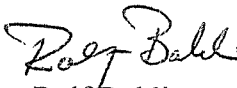
rätten, i motsats till förvaltningsrätten, att Kyocera inte kan anses ha offererat tillbehör i strid med det bakomliggande ramavtalet. Skäl för ingripande enligt LOU på denna grund saknas därmed.

Kammarrätten finner att det inte heller på någon annan grund som Ricoh har anfört finns skäl att förordna om ingripande enligt LOU. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Gunilla Svahn Lindström
lagman
ordförande

Rolf Bohlin
kammarrättsråd
referent

Christian Finnerman
tf assessor

Johan Rick
föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2011-12-12
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 18185-11
 Enhet 12

Bil. A

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851
 Box 1536
 171 29 Solna

Ombud: Advokat Eva-Maj Mühlenbock och jur.kand. Lina Schött
 Advokatfirman Lindahl KB
 Box 1065
 101 39 Stockholm

MOTPART

Arbetsförmedlingen
 Juridiska enheten
 113 99 Stockholm

SAKEN

Ansökan om överprövning enligt lagen (2007:1071) om offentlig upphandling – LOU – i sin lydelse före den 15 juli 2010

DOMSLUT

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning enligt LOU och förordnar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så sätt att utvärderingen görs om utan beaktande av Kyocera Mita Svenska ABs anbud.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 9 september 2011 att upphandlingen tills vidare inte får avslutas upphör därmed att gälla.

Dok.Id 178947

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN, M.M.

Arbetsförmedlingen genomför en avropsförfrågan enligt VHS ramavtal med dnr. 7-0091-44151 SKT 09 skrivare, kopiatorer och tjänster. I tilldelningsbeslut fattat den 30 augusti 2011 tillkännagavs det att Arbetsförmedlingen beslutat att anta annat anbud än anbudet från Ricoh Sverige AB.

Ricoh Sverige AB (Ricoh) ansöker hos förvaltningsrätten om överprövning enligt LOU och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska rättas på så vis att utvärderingen görs om och Kyocera Mita Svenska ABs (Kyocera) anbud förkastas. Till stöd för sin talan anför Ricoh bl.a. följande. Kyoceras anbud är orent. Kyocera har inte bifogat någon underskriven tilläggsblankett eller eco-deklaration trots att detta var obligatoriska krav. Det ”Environment data sheet” som Kyocera har lämnat in visar inte att de ställda miljökraven uppfylls. Efter begäran från arbetsförmedlingen har Kyocera inkommit med eco-deklaration för P1-3 och P3-A och bifogat ett Svanen-certifikat för resterande produkter. Kyocera har alltså inte ens efter anmodan lämnat in eco-deklaration för samtliga offererade produkter. Det samma verkar gälla den signerade tilläggsblanketten. Ricoh har begärt ut hela Kyoceras anbud och har inte fått någon kopia på en signerad tilläggsblankett. Dessa uppgifter är inte sådana som kan kompletteras efter sista anbudsdag eftersom Kyocera över huvud taget inte har svarat på kraven i sitt anbud. Bestämmelserna om rättelse, förtydligande och komplettering är mycket restriktiva. I detta fall är det inte fråga om uppenbara felskrivningar, felräkningar eller andra uppenbara fel i anbudet. Det finns därför inte möjlighet att rätta anbudet enligt 9 kap. 8 § första stycket LOU. Arbetsförmedlingen har agerat i strid med LOU genom att låta Kyocera komma in med nya uppgifter efter anbudstidens utgång.

I avropsförfrågan framgår att det är ett krav att mjukvaruklienten för programvaran Cirrato ska vara godkänd av tillverkaren Dipritec (Dipritec). Som svar på en direkt fråga från Ricoh har Dipritec bekräftat att Kyocera inte är godkänt av dem. Det intyg Arbetsförmedlingen har lämnat in till förvaltningsrätten styrker inte att Kyocera uppfyller kravet eftersom det inte specificerar vilka produkter intyget avser och dessutom hänvisar till en äldre upphandling från 2009 där Kyocera offererade andra produkter än de nu aktuella. Av rättspraxis följer att en upphandlande myndighet är skyldig att beakta uppgifter som har blivit kända även efter att kvalificeringsfasen har genomförts, även om uppgifterna blir kända för myndigheten först i en överprövningsprocess.

Förvaltningsrätten i Göteborg har den 10 mars 2011 i dom i mål 1203-11 konstaterat att det strider mot ramavtalet att offerera produkter som inte finns med i prislistan. Domstolen yttrar särskilt att eftersom varje produkt i ramavtalets lista har sitt unika artikelnummer kan ett annat artikelnummer innebära att det är fråga om en annan produkt. Kyocera har i strid med ramavtalet offererat produkten TASKalfa 552ci, som inte finns med i prislistan till ramavtalet. Produkter som inte finns i prislistan får inte offereras, oavsett om anledningen till att produkten inte finns med är att en bokstav av någon anledning fallit bort. Om det är ett skrivfel borde det ha åtgärdats innan Arbetsförmedlingen fattade tilldelningsbeslut. Kyocera har också fyllt i objektspecifikationen på fel sätt. Det går därför inte att se om Kyocera faktiskt har offererat de grundmaskiner med tillbehör som utgör obligatoriska krav i avropet. I stället redovisar Kyocera de tillval som offereras med artikelnummer som inte finns med i prislistan och därför inte får offereras enligt ramavtalet.

Det strider mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § LOU att anta ett orent anbud. Ricoh har lidit skada eftersom Arbetsförmedlingen rätteligen skulle

ha uteslutit Kyoceras anbud. Hade arbetsförmedlingen agerat i enlighet med LOU hade Ricoh fått teckna kontrakt.

Arbetsförmedlingen bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. VHS har i förfrågningsunderlaget till ramavtalsupphandlingen angivit de skall- och bör-krav som bedömts vara relevanta. Arbetsförmedlingen kan inte lägga till ytterligare skall-krav och har inte heller gjort det. Det Arbetsförmedlingen har angett i sitt underlag för avropet är att leverantörens svar behöver innehålla information som verifierar det som leverantören offererar enligt ramavtalet, bl.a. i form av en tilläggsblankett. Kyocera har före tilldelningsbeslutet bekräftat att företaget godtar tilläggsblanketten. Begreppet eco-deklaration är inte entydigt. Det finns olika typdokument och olika organisationer som erbjuder miljömärkningar. Arbetsförmedlingen har fått svar på det som efterfrågats för varje maskin och har därför godtagit de handlingar Kyocera har lämnat in som efterfrågad "eco-deklaration". De inlämnade handlingarna visar att Kyocera uppfyller Energy Star 1.1, en uppdatering av Energy Star 1.0.

Arbetsförmedlingen har efterfrågat en möjlighet att köpa till mjukvaruklient för Cirrato och kortläsare till denna produkt. Programvaran ska vara godkänd av Dipritec. Enligt intyg från Dipritec är Kyoceras produkter godkända.

Produkten TASKalfa 552ci finns med i ramavtalslistan men den sista bokstaven, i, har olyckligtvis inte tagits med i VHS prislista. Det är inte fråga om ett artikelnummer utan om en produktbenämning. Produkten är certifierad hos SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Intyget har samma nummer som det som angivits i prislistan. Det kan därför inte råda någon osäkerhet om vilken produkt som har offererats. Produkten framgår också av prislistan under rubriken "Passar till" där det anges vilka maskinmodeller respektive tillbehör passar till. Där finns det saknade i:et med. Det är

endast produkter som omfattas av det bakomliggande ramavtalet som har offererats.

De tre anbudslämnande leverantörerna har valt att fylla i objektspecifikationen på olika sätt. Det väsentliga för Arbetsförmedlingen har varit att all efterfrågad information om produkter, tillval, kostnader osv. finns i anbudet. I denna typ av avrop med ofta komplicerade tekniska lösningar är det svårt att exakt formulera underlagen så att en fullständig precision uppnås. Detsamma gäller för anbudet. Arbetsförmedlingen har därför ställt frågor till alla de tre anbudsgivande leverantörerna och begärt förklaringar och förtydliganden på olika punkter för att vara säker på att anbudet har uppfattats rätt. Ingen av leverantörerna har haft synpunkter på detta. Kyoceras anbud kan inte underkännas som orent och Arbetsförmedlingen har genomfört upphandlingen i enlighet med LOU.

Kyocera har beretts tillfälle att yttra sig över Ricohs ansökan.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 5 § LOU anges följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Enligt 9 kap. 8 § får en upphandlande myndighet tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet. Myndigheten får enligt andra stycket också begära att en anbudsansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Slutligen får myndigheten begära

att en leverantör förtydligar eller kompletterar handlingar som getts in och som avses i 10 och 11 kap.

Avsaknad av tilläggsblankett och eco-deklaration

De krav som den upphandlande myndigheten ställer i förfrågningsunderlaget kan uttryckas i s.k. skall-krav vilka är ovillkorliga för att anbudet ska kunna komma i fråga för antagande. Ett anbud som inte uppfyller samtliga ställda skall-krav får inte antas och den upphandlande myndigheten får inte ändra eller bortse ifrån i förfrågningsunderlaget uppställda skall-krav på ett sätt som strider mot principerna om likabehandling och transparens i 1 kap. 9 § LOU. Den upphandlande myndigheten kan också använda sig av s.k. bör-krav, vilket är önskemål från myndighetens sida som beaktas vid utvärderingen av anbud genom t.ex. extra poäng eller prisavdrag. Den upphandlande myndigheten får inte frångå de principer för utvärdering som har angetts i förfrågningsunderlaget. Om en upphandlande myndighet har ställt upp ett skall-krav men ändå utvärderat ett anbud som inte uppfyller kravet strider detta mot LOU. På samma sätt strider det mot LOU att inte ta hänsyn till bör-krav som angetts i förfrågningsunderlaget.

Ricoh gör gällande att det aktuella ramavtalsavropet innehåller skall-krav gällande inlämnande av en eco-deklaration och en tilläggsblankett, och att Kyoceras anbud inte uppfyller dessa skall-krav. Vidare gör Ricoh gällande att Arbetsförmedlingen dels genom att ändå beakta Kyoceras anbud, dels genom att begära in kompletteringar avseende de saknade handlingarna har agerat i strid med LOU.

Arbetsförmedlingen gör å sin sida gällande att några sådana skall-krav inte har ställts, och inte har kunnat ställas, utan att vad som har efterfrågats är en verifikation av att skall-krav som angetts i ramavtalet och avropet är uppfyllda.

I avropsunderlaget har Arbetsförmedlingen under rubriken *Administration och frågor*, underrubrik *Avropssvar*, bl.a. angett att svar från ramavtalsleverantören behöver innehålla en underskriven tilläggsblankett och en giltig eco-deklaration per offererad produkt. Under rubriken *E1. Miljökrav* har Arbetsförmedlingen angett bl.a. att alla offererade enheter ska uppfylla Energy Star 1.0, att uppfyllnad av kravet ska redovisas i kommentarsfältet under *E2* och att eco-deklaration eller motsvarande behöver visa vilken Energy Star-version som uppfylls för vilken enhet.

För avrop från ramavtal med förnyad konkurrensutsättning gäller att några nya kvalificeringskrav inte kan ställas i avropet. De leverantörer som antagits i ramavtalsupphandlingen är därmed också kvalificerade till att delta vid eventuella avrop. Det framgår av 5 kap. 7 § LOU att inte heller helt nya utvärderingskriterier kan ställas upp i ett avrop, utan bara preciseringar och kompletteringar av krav som angetts redan i det ursprungliga ramavtalet.

Skrivningen om att svaret ”behöver” innehålla en tilläggsblankett kan inte anses vara ett utvärderingskriterium, eftersom förekomsten av en sådan blankett inte har tilldelats något värde eller på något annat sätt angetts påverka utvärderingen av anbuden. Så vitt framgår av utredningen i målet fanns det i ramavtalet heller inget skall-krav avseende någon underskriven tilläggsblankett. Arbetsförmedlingens agerande, att begära in en komplettering i denna del, tyder närmast på att man själva sett blanketten som en nödvändighet, ett krav. Dock har Arbetsförmedlingen enligt LOU varit förhindrad att ställa upp något sådant krav och har inte heller kunnat utesluta Kyoceras anbud från utvärderingen på grund av att blanketten inte lämnades in. Att Arbetsförmedlingen begärde in blanketten har därför inte kunnat påverka utgången i upphandlingen, och därmed har Ricoh inte heller kunnat lida någon skada på grund av Arbetsförmedlingens agerande i denna del. Det saknas därför grund för ingripande enligt LOU på grund

av att Arbetsförmedlingen har begärt in den saknade tilläggsblanketten från Kyocera.

Vad gäller eco-deklarationen framgår det av utredningen i målet att ramavtalet tillåter bör-krav avseende bl.a. energiåtgång. Arbetsförmedlingen har preciserat detta krav och kräver att offererade produkter ska uppfylla minst Energy Star 1.0 för att uppfylla kravet. Arbetsförmedlingen har också begärt att uppfyllnad av kravet förutom att anges i avropsblanketten ska styrkas med ingivande av en eco-deklaration eller motsvarande. Det är ostridigt att Kyocera inte lämnade in eco-deklarationer med sitt anbud och att Arbetsförmedlingen bad om en komplettering även i denna del. Kyocera lämnade då in eco-deklarationer för några produkter och Svanencertifikat för resterande produkter.

Möjligheten att begära att anbudsgivare förtydligar eller kompletterar ett ingivet anbud utgör ett undantag från huvudregeln att anbudsgivare ansvarar för utformningen av sitt anbud. Sådana kompletteringar m.m. ska därför användas restriktivt och endast om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Av EU-domstolens dom i mål C-87/94 följer att det är ett brott mot såväl likabehandlingsprincipen som transparensprincipen om ett anbud avviker från anbudsinbjudan och den upphandlande myndigheten sedan tar hänsyn till ny information efter anbudsöppningen. Kammarrätten i Stockholm uttalade också i mål 4214-05 bl.a. att ett förtydligande eller en komplettering inte får leda till att annat än marginella sakuppgifter tillförs ett anbud eller en ansökan.

Kyocera har i sitt anbud angett på avropsblanketten att de offererade produkterna uppfyller miljökraven, och har bifogat vissa handlingar till styrkande av att kravet uppfylls. Att Arbetsförmedlingen då man gjort bedömningen att de inlämnade handlingarna inte innehöll den efterfrågade informationen bad Kyocera komplettera med ytterligare handlingar kan

enligt förvaltningsrättens bedömning inte anses ändra, byta ut eller på annat sätt tillföra sakuppgifter till Kyoceras anbud på ett sådant sätt att det går utöver vad som är tillåtet enligt 9 kap. 8 § andra stycket LOU. Kyocera har redan i avropsblanketten angett att kravet var uppfyllt. De efterfrågade handlingarna utgör därför endast ett förtydligande av redan lämnade uppgifter. Inte heller på denna grund finns det därför skäl för ingripande enligt LOU.

Godkännande från Dipritec

Ricoh har anfört att Kyoceras anbud inte uppfyller kravet på att mjukvaruklienten för programvaran Cirrato ska vara godkänd av tillverkaren Dipritec. Till styrkande av detta har Ricoh lämnat in e-post från Gorm Hallberg-Lange, CEO på Dipritec, där han bekräftar att han uppgivit till Ricoh att de enda leverantörer som hade godkända och certifierade mjukvaruklienter vid tiden för anbudsinlämningen var Ricoh, Xerox, HP och Konica Minolta.

Arbetsförmedlingen har lämnat in ett intyg om funktionalitet utfärdat av Dipritec för Kyocera där det intygas att Dipritec har utfört tester på och godkänt Kyoceras inbyggda mjukvaruterminal för Cirrato.

Förvaltningsrätten finner inte att Ricoh har visat att Kyoceras anbud inte uppfyller det aktuella kravet. Detta eftersom Ricoh har frågat Dipritec om mjukvaruklienter som är godkända och certifierade och inget krav på certifiering ställts i avropsunderlaget. Ricoh har därmed inte heller visat att Arbetsförmedlingen har agerat i strid med LOU genom att godta det inlämnade intyget. Inte heller på denna grund finns det därför skäl för ingripande enligt LOU.

Omfattas den offererade produkten TASKalfa 552ci av ramavtalet?

Ricoh gör gällande att produkten TASKalfa 552ci, som Kyocera har offererat, inte finns med i prislistan för ramavtalet och därför inte heller får offereras vid avrop från ramavtalet.

Arbetsförmedlingen gör gällande att TASKalfa 552ci visserligen inte står i prislistan men att detta beror på en felskrivning. Det avslutande iet har fallit bort. Vidare anför Arbetsförmedlingen att det framgår dels av listan på tillbehör och dels av det inlämnade certifikatet avseende arkivbeständighet att det är samma produkt som anges i prislistan, som TASKalfa 552c, och som har offererats.

Till stöd för sin talan i denna del har Ricoh bl.a. åberopat en dom från Förvaltningsrätten i Göteborg med målnummer 1203-11. I domen uttalar rätten bl.a. att eftersom varje produkt i ramavtalets prislista har sitt unika artikelnummer kan ett annat artikelnummer innebära att det är fråga om en annan produkt, och att det därför inte går att anta att en avvikelse från det produktnummer som finns i prislistan är en uppenbar felskrivning.

I förevarande fall har Kyocera offererat en produkt kallad TASKalfa 552ci. I ramavtalets prislista finns inte någon produkt med detta namn angiven, utan endast en produkt kallad TASKalfa 552c. Däremot finns TASKalfa 552ci angiven i prislistan i förteckningen över vilka produkter vissa tillbehör passar till, men inte TASKalfa 552c. I prislistan anges också för den produkt som i listan kallas TASKalfa 552c att den har ett SP-certifikat med nr 289152. I SP-certifikat nr 289152 anges att certifikatet avser flerfunktionsutrustning i färg TASKalfa 552ci. Benämningen är inte heller ett produktnummer utan ett produktnamn. Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund att Arbetsförmedlingen har haft fog för att betrakta benämningen TASKalfa 552c i prislistan som en felskrivning och godta att

Kyocera offererade produkten TASKalfa 552ci. Det finns därför inte skäl för ingripande enligt LOU på denna grund.

Objektspecifikationen

Ricoh gör vad gäller objektspecifikationen gällande att Kyocera i sitt anbud inte har fyllt i denna korrekt genom att inte ta upp grundprodukterna där.

Förvaltningsrätten finner att Ricoh inte har visat att det skulle vara ett krav i upphandlingen att grundprodukterna måste anges i objektspecifikationen. Det finns inga instruktioner i förfrågningsunderlaget som anger hur objektspecifikationen ska fyllas i och Arbetsförmedlingen har därmed inte agerat i strid med LOU genom att beakta Kyoceras anbud trots att Kyocera har angett grundprodukterna under flikarna C1 och C2 och endast tillbehören i objektspecifikationen.

Dessutom gör Ricoh gällande att de tillval som Kyocera har angett i objektspecifikationen har artikelnummer som inte finns med i prislistan och därför inte får offereras.

Det är ostridigt i målet att endast produkter som finns med i ramavtalets prislista får offereras vid avrop. I den ovan nämnda domen i mål 1203-11 fastslog Förvaltningsrätten i Göteborg bl.a. att det i ett avrop från ett ramavtal där endast vissa angivna produkter får offereras kan produkter med andra artikelnummer än vad som anges i prislistan inte godtas eftersom dessa kan vara andra produkter, om än i samma produktgrupp.

De tillbehör som Kyocera har offererat i objektspecifikationen har samma produktnamn men andra artikelnummer än de tillbehör som finns angivna i ramavtalets prislista. Det har inte visats att det ändå rör sig om samma

produkter. Tillbehören är nödvändiga för att Kyoceras anbud ska uppfylla skall-kraven avseende funktion i förfrågningsunderlaget. Förvaltningsrätten finner därför att Arbetsförmedlingen har agerat i strid med LOU genom att utvärdera Kyoceras anbud trots att de tillhör som har offererats för att uppfylla skall-kraven inte fått offereras eftersom dessa inte finns med i ramavtalets prislista. Felet har endast påverkat upphandlingens utvärdering och det är därför en tillräcklig åtgärd att förordna om att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så sätt att utvärderingen görs om utan beaktande av Kyoceras anbud.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1a LOU)

Ann-Jeanette Eriksson

Rådman

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Elin Rosén.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar *prövningstillstånd* om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om *prövningstillstånd* inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att *prövningstillstånd* bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få *prövningstillstånd*
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.